

Registratienummer: 23.138051

Aan Verenigde vergadering

Van Dijkgraaf en hoogheemraden

Portefeuille Hans Schouffoer

Onderwerp Aanwijzing nutriëntverontreinigde gebieden door het ministerie van LNV

Datum 30 november 2023

Waarom krijgt u deze memo

De Europese Commissie heeft het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) opgedragen nutriëntverontreinigde gebieden (NV-gebieden) aan te wijzen in het kader van de derogatiebeschikking. Het ministerie zal deze aanwijzing op korte termijn doen.

NV-gebieden zijn, volgens de definitie uit de derogatiebeschikking, *gebieden waar gemiddeld of incidenteel de waterkwaliteit voor nutriënten niet op orde is of het risico bestaat op verontreiniging dan wel eutrofiering door nitraat en fosfor uit agrarische bronnen*. Om aangewezen te worden als NV-gebied moet de totale bijdrage uit agrarische bronnen in een watersysteem op waterschapsniveau meer dan 19% zijn en de toestand voor nutriënten op basis van het rapportagejaar 2022 in de KRW-waterlichamen niet voldoen.

De aanwijzing van de NV-gebieden heeft gevolgen voor agrariërs omdat in deze gebieden diverse strengere eisen gaan gelden zoals de versnelde afbouw van de derogatie en een korting op de totale stikstofgebruiksnorm van 20%. Deze lagere gebruiksnorm geldt in een NV-gebied niet alleen voor derogatiebedrijven maar ook voor alle andere open teelten. Hoeveel derogatiebedrijven het in ons gebied betreft is niet bekend, maar er zijn gemeentes waarbij 80 tot 100% van de graslandbedrijven derogatie had.

Per 2023 is de eerste aanwijzing gedaan. Hierbij zijn voor oppervlaktewater de gehele waterschapbeheergebieden van HH Hollands Noorderkwartier, HH van Delfland en WS Brabantse Delta [aangewezen](#) als NV-gebied. Voor grondwater zijn diverse zand- en lössgebieden aangewezen. Met ingang van 1 januari 2024 moet de definitieve aanwijzing en invoering van NV-gebieden vanuit de derogatiebeschikking hebben plaatsgevonden. Hierbij zullen meerdere gebieden in Nederland worden aangewezen, waarbij wordt gekeken naar kleinere eenheden dan het hele waterschapbeheergebied.

De verantwoordelijkheid voor de methode en de aanwijzing van de NV-gebieden ligt geheel bij het ministerie van LNV. Bij de eerste aanwijzing door het ministerie zijn de waterschappen niet betrokken geweest. Dit heeft tot discussie geleid tussen waterschappen, provincies en het ministerie van LNV. Bij de aanwijzing per 2024 zijn de waterschappen en provincies vervolgens wel betrokken en hebben informatie kunnen aanleveren. Vanwege deze betrokkenheid van de waterschappen en dus ook als Rijnland en de impact die de aanwijzing zal hebben willen we u informeren over de aanwijzing van de NV-gebieden en de inbreng van Rijnland.

Wat is het belangrijkste

[Aangeleverde data voor toestroomgebieden](#)

De grenzen van NV-gebieden worden door het ministerie van LNV bepaald op basis van de toestroomgebieden per KRW-waterlichaam. De uitwerking van de kaart met de toestroomgebieden is gedaan door Wageningen

Environmental Research (WenR) in opdracht van het ministerie van LNV. Hiervoor heeft WenR input gevraagd aan alle waterschappen omdat wij de beste kennis hebben over ons watersysteem.

Rijnland heeft een complex beheergebied waarin polders en boezemsysteem sterk met elkaar verbonden zijn. Hierdoor is het lastig om aan een KRW-waterlichaam één eenduidig toestroomgebied te koppelen. Bij de aanwijzing van de NV-gebieden door het ministerie van LNV wordt uitgegaan van één kaart. Om hiervoor een indeling te krijgen die het meest recht doet aan de situatie in ons gebied hebben we ervoor gekozen zelf nauwkeurige data met de toestroomgebieden aan te leveren aan WenR. Dit om te voorkomen dat door WenR een kaart werd aangeleverd aan het ministerie van LNV waarbij de toestroomgebieden niet aan het juiste KRW-waterlichaam was gekoppeld.

Om tot een indeling te komen die op één kaart weer te geven is, heeft een sterke simplificering van Rijnlands gebied plaatsgevonden. De aangeleverde data voor de kaart is gebaseerd op de hydrologie. Hierbij is gekeken naar polders of boezemland dat uitmaakt of uitstroomt naar een direct aangrenzend KRW-waterlichaam en niet zozeer op verspreiding van nutriënten door het gebied en/of afwenteling naar een ander waterlichaam.

Disclaimer bij data toestroomgebieden

Vanwege de simplificering en de korte tijd die de waterschappen hadden om de data aan te leveren is vanuit de Unie van Waterschappen een disclaimer opgesteld. Deze disclaimer beschrijft dat de toestroomgebiedendata door het ministerie van LNV enkel voor de aanwijzing van NV-gebieden gebruikt mag worden en niet voor andere doeleinden. Daarnaast hebben we aanvullende informatie gegeven hoe de data tot stand zijn gekomen en wat de beperkingen zijn. Afgesproken is dat deze informatie komt in het begeleidende rapport van WenR dat wordt opgeleverd bij de kaart met NV-gebieden.

Bepaling mate van bijdrage nutriëntbelasting door landbouw

Een belangrijke factor bij de aanwijzing is het aandeel van de landbouw aan de nutriëntenbelasting. Rijnland beschikt over een eigen model waarbij per polder de bijdrage van de landbouw bepaald kan worden. We hebben bij de uitvraag naar beschikbare gegevens aan het ministerie aangegeven dat dit model goed gebruikt zou kunnen worden om de nutriëntbelasting per gebied te bepalen. Ook de Commissie Waterketens en Emissies, waarin alle waterschappen vertegenwoordigd zijn, heeft geadviseerd om voor het schaalniveau voor de bepaling landbouwbelasting uit te gaan van modelberekeningen die beschikbaar zijn op het deelgebiedsniveau van het waterschapbeheersgebied.

Het ministerie van LNV heeft de voorkeur voor data die landsdekkend op dezelfde manier zijn verkregen. Omdat niet alle waterschappen beschikken over een model voor deelgebieden, heeft de minister besloten de landsdekkende bronanalyse uit 2016 te gebruiken. Hierin is de bijdrage van de landbouw aan de stikstof- en fosforbelasting van het oppervlaktewater bepaald voor de periode 2010-2013. In tegenstelling tot de Rijnlandse data, is een recentere bronanalyse niet beschikbaar.

De aanwijzing van deze NV-gebieden geldt voor de komende twee jaar. Met het 8^e NitraatActieProgramma komt er een nieuwe aanwijzing. In het overleg van 29 november 2023 tussen de minister en de waterschapbestuurders is de wens uitgesproken om dan voor de landbouwbelasting recentere data te gebruiken. In januari zal een vervolgoverleg gepland worden met de waterschappen om te bepalen hoe te komen tot een geharmoniseerde analyse waarmee de belasting op kleinere schaal met recentere data kan worden bepaald.

Communicatie

De aanwijzing van de NV-gebieden is de verantwoordelijkheid van het ministerie van LNV. Voor vragen kunnen agrariërs en andere belanghebbende terecht bij RVO en het ministerie van LNV. Hiervoor is de website www.mijnperceel.nl ingericht. Het Klantcontactteam van Rijnland is voorzien van informatie zodat zij bij vragen naar het juiste (LNV) loket kunnen doorverwijzen.